

Entrevista a Jaume Bartomeu

“Els coprínceps han de regnar però no governar”

Jaume Bartomeu és conseller de finances, comerç i indústria del govern andorrà.

El passat mes de gener una greu malaltia va obligar a dimitir Josep Maria Beal, síndic general (president del Parlament), això va representar un canvi de majoria al si del Consell General (Parlament) a l'hora d'elegir un nou síndic. Cinc dels consellers que havien donat suport a l'actual govern van canviar l'orientació del seu vot, i obligaren l'executiu a governar en minoria. Andorra té actualment un sistema electoral majoritari que reparteix els vint-i-vuit escons del Consell General entre set parròquies a raó de quatre per circumscripció; això comporta que zones poc poblades tenen en el parlament el mateix pes polític que les parròquies més poblades. És en aquest sistema electoral que molts sectors de l'opinió pública d'Andorra la Vella i Escaldes-Engordany, les parròquies amb més electors, busquen l'explicació a la crisi del mes de febrer. Però a les altres circumscripcions no es veu amb bons ulls la instauració d'un sistema electoral proporcional que comporti una pèrdua del nombre de representants i d'influència d'aquestes parròquies. Jaume Bartomeu, membre del grup que va guanyar les eleccions legislatives del més de novembre de 1989 i conseller del govern d'Andorra, ha explicat a EL TEMPS el seu punt de vista sobre la situació política actual i el futur de les institucions andorranes.

—*¿Per què la dimissió per motius de salut del síndic Josep Maria Beal ha trencat la majoria parlamentària?*

—El que ha succeït és que determinades persones que estaven en la majoria parlamentària, sota uns criteris poc polítics fonamentats en qüestions personals, han considerat més adient donar prioritat a un plantejament basat en criteris d'interessos parroquials en compte de basar-se en perspectives nacionals. D'altra banda els sectors ultraconservadors, que van perdre les eleccions generals al desembre

de l'any 1989, no tenen la responsabilitat política d'esperar les properes eleccions legislatives i prefereixen intrigar i conspirar per intentar transformar un resultat que els hi fou negatiu en un presa de poder per la via del trasbalsament.

—*¿És ingovernable Andorra amb l'actual sistema polític?*

—No, crec que noi una bona prova d'això és que el govern continua governant i exercint les seves competències. L'administració encara no ha quedat aturada. Malgrat que el Consell General encara no ha votat el pressupost, s'està duent a terme, no només el funcionament normal de l'administració, sinó fins i tot obres d'inversió, en aplicació de la Llei General de Finances Públiques. Això vol dir que Andorra no és ingovernable.

—*Però alguns membres de l'oposició majoritària van afirmar en una roda de premsa la seva voluntat d'oposar-se de manera sistemàtica a qualsevol proposta del govern...*

—Tinc entès que ho van afirmar en una roda de premsa, com també tinc entès que van dir que boicotejarien el pressupost d'aquest any. Però la realitat és que, l'endemà d'aquesta conferència de premsa, el Consell va votar en un 99% un projecte de llei de crèdit extraordinari que havia presentat el nostre govern. I d'acord amb aquest projecte de crèdit extraordinari es duen a terme actualment tota una sèrie d'obres públiques d'infraestructura.

—*¿I les partides destinades a la construcció d'habitatges socials i a l'habilitació dels locals de la ràdio i la televisió?*

—Ha estat un gran error polític intentar aturar aquests dos projectes promoguts pel govern. Hem d'esperar que el seny s'imposi i es rectifiqui aquesta actitud. De totes maneres el govern té regularitzada la seva situació, malgrat el refús eventual del Consell General, perquè aquest tema, el de les vivendes socials,

està encara en fase d'estudi. El Consell l'ha aturat, però no l'ha refusat.

—*¿L'existència de partits polítics d'àmbit estatal i un sistema electoral proporcional són la solució per a una Andorra més estable?*

—L'existència de partits polítics es fa cada vegada més indispensable, amb el benentès que Andorra és una comunitat petita i continuarà sent-ho encara que tinguem partits d'àmbit nacional. La qüestió de la llei electoral és diferent, ha d'anar conjuminada amb l'establiment d'una definitiva delimitació de competències i amb una llei general que estableixi una transferència anual concreta de partides pressupostàries d'inversió a les diferents parròquies. El que no es pot fer ni voler és que les parròquies més poblades accedeixin en exclusiva al poder i puguin actuar en detriment de les corporacions menys poblades, ni viceversa, voler marginar les parròquies més habitades i voler defensar únicament i estricta els interessos d'unes parròquies. La llei electoral ha d'arribar amb una definició de les competències i amb just repartiment del pressupost de l'estat.

—*¿Fins on arriba el poder dels coprínceps i quin paper han fet en aquesta crisi?*

—Els coprínceps en la crisi que hi va haver, perquè al meu entendre aquesta ja s'ha acabat, ni tenien ni van fer cap paper especial. Els coprínceps són els caps de l'estat i la discussió política s'ha situat dins del Consell General dels caps de l'estat. Els coprínceps hi tenen un paper important, però estem en un procés constituent. Nosaltres entenem que els coprínceps han de veure reduït el seu àmbit competencial a una situació definida, d'alguna manera, un estat com el de la reina d'Anglaterra, és a dir que regnin però que no governin.

—*¿En quin punt es troba el procés constituent?*

—El procés constituent es troba en una

fase de preparació i d'ajustament, de manera que treballarà la comissió tripartida (formada per representants del Consell General i les delegacions dels dos co-prínceps), que efectuarà, en principi, la primera reunió durant la primera quinzena d'abril. El Consell General ha adoptat aquesta mateixa setmana un acord on es tracta de definir el marc general d'un futur estat de dret d'Andorra, en què el Consell General tingui tot el poder legislatiu, el govern sigui l'executiu, el poder judicial funcioni amb una independència totalment garantida i els co-prínceps siguin els caps d'estat que donin un conjunt coherent a tota aquesta estructura institucional, amb el benentès que la sobirania ja no emanarà dels senyors feudals com fins ara, sinó del poble.

—*Quins són els punts bàsics del projecte de modificació del codi de la nacionalitat que permetrà l'accés a la nacionalitat andorrana a més gent de la que fins ara podia accedir-hi?*

—L'any 1985 es van fer una sèrie de modificacions, però no es va aconseguir posar un terme a la injustícia que representa el que els nens nascuts a Andorra des de l'any 1975 fills de pares estrangers residents a les Valls no puguin accedir a la nacionalitat. La proposta de modificació que hem presentat permetrà integrar aquests joves i a la vegada introdueix per primera vegada en la història d'Andorra la possibilitat de naturalització, és a dir, que persones que hagin arribat a Andorra i s'hi hagin establert abans de 1960, podran optar per la nacionalitat andorrana. Amb aquestes dues grans modificacions n'hi ha una altra que és la proposta d'intervenció d'una sèrie de normes que evitin la doble nacionalitat. La modificació del codi feta el 1985 permet als estrangers que opten per la nacionalitat andorrana a través del matrimoni o d'avantpassats mantenir la seva nacionalitat d'origen. Això genera un greuge comparatiu per als mateixos andorrans, que no poden optar per cap altra nacionalitat. També representaria problemes per a la mateixa identitat andorrana, si tenim en compte que el criteri bàsic perquè Andorra sigui admesa en la comunitat internacional és tenir un territori, una sobirania i una població amb una nacionalitat, podem arribar a un punt en què la gran majoria d'andorrans tingui a més una altra nacionalitat, i això seria suïcida per a la identitat andorrana i per a l'estat andorrà; per això es vol evitar la doble nacionalitat.

Francesc Robert